

مۆدە و شىۋازى جلى كوردى

كەرەستە كوردىيەكان، بە ھەر شىۋازىڭ بىن، جوانىيەكى كراۋە و پازاۋە دەردەخەن، ئەمەش وادەكات كە لە شىۋەى جوانى خۇزى دەرىچىت و ھىمايەكى كوردانە و جوان نىشان بدات، لەم رىڭگەيەدا دەتوانىن سوود لە جەلەكان بىيىن كە ۋەك جلىكى شايستە بىچ بەسەر جەستەى خانمانەۋە، بەم ھۆيەۋە شىۋازى جەلە كوردىيەكان بەكارى تازەۋە شىۋازىكى شياۋو جوانتر لە خۇيان دەردەخەن.

ۋەك نەخشەكيشانى جلى كوردى لەسەر ئالاي كوردستان، كە شىۋازىكى بەرچاۋ و جوان لە خۇ دەگرى و دەيتتە ھىمايەكى كراۋە بۇ جوانى ئەو جەلە، لە گەل ئەۋەشدا نەشونمايەكى كراۋە و ناسكى پىۋە ديار دەبىچ، گوزارشت لە كچى كورد دەكات، بۇيە مۇدەى لەم جۆرە دەكرى بىيىتتە مۇدەيەكى پازاۋە و جوان و شايستەى جوانىيەكە لە گەل جوانى خەسلەتە كوردىيەكان و لە خانمانى كورد بوەشيتتەۋە.

ئىكسسوارە كۆنەكان مۇدەى

ئىكسسوار و رازاندنەۋە نەك لە ئىستا، بەلكو لە كۆنىشدا بوونى ھەبوۋە ھەر دەم لە برودا بوۋە، ملوانكە ۋەك رازاندنەۋەيەك بۇ خانمان ھەموكات لە گۇرانكارىدا بوۋە، لەو مادەيەى كە لىنى دوست كراۋە يان لە شىۋەكەى، ئەۋەى دەيىيىن ملوانەى كۆنى فۇلكلۇرى كوردىيە، كە لە كۇندا خانمان بەكارىان ھىناۋە لە ئىستادا لە مۇزەخانە ۋە ئىتتىكە خانەكاندا

ماكيازى پوخسارى خانمانى بووك

ماكيازەكان شىۋازى جوانىت ديارى دەكەن، ئەمەش وادەكات بىيىتتە رىڭگەيەكى گرىنگ بۇ ھەلپۇزدىنى ئەۋ جۆرە ماكيازەى كە لە گەل جوانى پىست و پوخسارت دەگونچىت، كاتىك خانمان دەبن بە بووك، دەبىچ سەرەتا شىۋازى تەسرىحە و ماكياز و بەدلە ھەلپۇزىن، لە ھەمويان گرىنگتر ماكيازى پوخسارە، كە بەھۆيەۋە دەكرى جوانى بووك دەرىكەۋى، بە جۆرىك لايەنەكانى دىكەش فەرامۇش نەكرى، لەم چەند شىۋازەدا جوانترىن مۇدەكانى ماكياز دەردەكەۋىت، ئەۋەى مەبەستە لەم شىۋازانە، دەبىچ سەرەتا لە گەل شىۋەى دەموجاۋ و پوخسارى بگونچى، ئەمەش وادەكات جوانىيەكى پەھى بىچ بىخەشى، لىرەدا تاگادار بوون لە تىكەل كوردى رەنگەكان شىۋازىكى ناسك دەنۆتى.

کراسهکان له گهڻ رهنگی رهشدا شایسته دهبن

رهنگهکان

کارهگریان

ده بی

له سهر شیوهی

جلویهر گهکان، نه مهش وادهکات

که جلهکان بهو پیسه ههلبژدرین

که شیایوی رهنگیکی کراوه و جوان

بن، تهنانهت ههر جلیک له گهڻ شیوازه

رهنگیکدا جوان وکارهگر دهبی، به مهش

دهبیته یه کیک له جوانترین و رازاوتترین

مؤدهکان، یه کیک له شایستهترین رهنگهکان

بریتیه له رهنگی (رهش)، که نهویش

تاکه رهنگه هیمای هیمنی و جوانیهکی

شاراوه و نهیپی تیدا دهریکهوی، به

جۆریک دهبیته رهنگدانهوی جوانی

پنستی خانمان کاتیک له جوانیدا

پیچهوانسهی رهنگی پیست

دهبیتهوه، نه مهش وادهکات که

سنووری جوانی ههر یه که له

جلهکه و پیست دیاری بکات،

بۆیه دهکری کراسهکان، له

رهنگی رهش بن، که

جوانیهکی بیهاوتای

ههیه و نزیکه

له شایستهترین

مؤدهکانی

کراسهوه که له

رهنگی رهشوه

نزیک پیست.

شیوازیک له ستایلی ملوانکهکان هه لبریره

ملوانکهکان به چه ندين شیوهی جیواز و کارهگرهوه، دهبن به هیمایهک بۆ جوانی و ناسکی له ملی خانماندا، ههر یه که له خانمان سهریهسته لهوهی چ جۆره ملوانکهیهک به کاردهیینی، نه مهش وادهکات له ریگهی نهو ملوانکهیهوه شیوازی نیکسسواری ملوانکه دیاری بکات، چه ندين جۆره شیوهی ملوانکه ههن، لهوانه: ملوانکه له شیوهی پیست، له سهر شیوهی پیستی ناو، شیوهی دل و خۆشهویستی، شیوهی سروشتی و رهنگاورهنگ. ههر یه که لهم شیوازانهش دهبن به هیمایهکی جوان له ناو شیوازهکانی ملوانکهدا، به مهش دهبیته ریگهیهک بۆ جوانیهکی درهشاوهو ناسک له شیوهکاندا، له ریگهی نهو ملوانکهیهوه دهکری جوانی مل کراوه بی و له گهڻ نهو ملوانکهیه زیاتر رازاوتهر بی.

پازاوهن بۆ ئیستمان

دهبینری و بۆته سامانیکی کهلتووری، نهوهی دهردهکهوی نهوهیه کهوا نهو ملوانکهانه ههندی جار له ماددهی تهنهکهوه ههندی جار له زیوو دروست کراوه، نهوهی جینی باسه له گهڻ نهوهی له کۆندا هۆکارهگیکی نهوو تۆ نهبووه بۆ دروست کردنی، بهلام نهوهی دهبینری که زۆر کارامهوه به چه ندين نهخش و شیوازو و تهکنیک دروست کراوه.

هاوینە ھەوارى زاوینە دیم

هاوینە ھەوارەکانى كوردستان بە جوانترین دیمەن دەگەشتینەو، ئەمەش لە کاتی کەدایە کە خەلک لە دوور و نزیکەو سەردانی ئەو شوینە خۆشانە دەکەن، یەکیک لەو هاوینە ھەوارانە بریتییه لە هاوینە ھەوارى (زاوینە)، کە شوینىكى بەناوبانگە و دیمەنىكى جوان و سەرنجراکشى ھەیسە، زاوینە دەکەوینە سنورى شارى دەھۆکەو، بە نزیکایى (١٦) کیلۆمەتر و بەرزایى کەى ئەم شوینەش دەگاتە

(لادە) دیشتا لە کوردستان ماوہ !

ئوتۆمبیلە کۆنەکان وەکو یادگارێیەك لەبەرچاومانن، یان ھەر کەرەستەییەك یان شوینەوارێك کە لە پیشوودا ھەبێ و ئیستا مۆدەى نەمايە، گشت کەرەستەکان بۆ ماوہیەك بەکار دەھێنرێن و ئیتر لە داھاتوو دەبیتە کەرەستەییەكى کۆن و گرانبەھا، وەکو ئەو کەرەستانەى کە لە سەردەمەکانى پیشوودا بەکار ھێنراون و ئیستا لە موزەخانەکاندا دانراون، لە کوردستانیش ئێمە یادگاریمان ھەبە لە گەل ئوتۆمبیلی (لادە) دا، جاران دەووترا ھات لادە خۆت لادە، لە ھەمووی سەیرتر کاتێک تەنکییەكى بەتالی دەخرایە سەر، کەچی تا ئیستا لادە لە کوردستان ماوہ کە ماوہى چەند سالیکە کار دەکات ئیستا مۆدیلی نەماوہ، کەچی شەوینکیان لادەییەکم بەرچاوکەوت، زۆر جوان و پاک بوو، خاوەنەکەى دەبوت تا ئیستا بە پاکى پاراستوومە و نرخەکەى بە دەفتەریک دۆلار کەمتر

نايفرۆشم.

(٨٨٥) مەتر لەسەر ئاستی دەریا، پلەى گەرمى دەگاتە (٣٨) پلە لە هاویندا، لە گەڵ ئەوى دیمەنێكى جوانى هەیه، هەر وها ئارێكى سازگارى هەیهو بەسەر شوێنه بەرزەكانمەو بە خۆر دادەچۆرێته خوارووه و شوێنێكه بۆ گەشتوگوزار، تەنانهت ئارێكى ساف و شىرىنى هەیهو سەردانکردنى ئەم هاوینههواره بۆ گەشت و سەيران وادەكات گەشتیاران ئاسوووه بن.

لەیدی گاگا دەبیته ماری کۆبرا

جلوبه‌رگه سه‌یره‌کانی هونەرمندان به چه‌ندین شیوه‌ی سه‌یرو کراوه دهرده‌کەون، ئەمەش بۆ دەرخیستی نازناوێک به جله‌کانیانسه‌وه، یان کارێکی وا بکەن که جیاواز بن له‌گەڵ کەسانی دیکه‌دا، یان هاوشیوه‌ی هونەرمندانی دیکه، ئەوه‌ی ده‌بیینن جلیکی تایبه‌ته به خانمه‌ گۆرانبێژی جیهانی (له‌یدی گاگا) که شیوه‌ی ماریکی کۆبراى وەرگرتوووه شیوه‌یه‌کی سه‌یر و جوانی هەیه، ئەمەش رەنگه‌ بیته‌یه‌کی له‌ مۆدەکانی داهاوتوو.

به‌ زمان نمایشی جمناستیکی ده‌کات

کاره‌سه‌یره‌کان به‌ چه‌ندین دیمەنی جوانه‌وه تێده‌په‌رن، ئەمەش واده‌کات کاره‌که‌ بیته‌ دیمەنێکی سه‌یر له‌ به‌رچاوی گشت کەسی‌دا، ئەوه‌ی ده‌بیینن به‌ هه‌رمه‌ندی مەندالێکه‌ که‌ ده‌توانی زمانی به‌ جوانترین و سه‌یرترین شیوه‌ی جووله‌وه‌ بجوولێنیت، به‌هۆی کارکردن و تاقیکردنه‌وه‌وه‌ ئەو مەنداله‌ توانیوه‌تی خۆی به‌م ئاسته‌ بگه‌یه‌نیت، که‌ زوومی کامیراکان وێنه‌ی زمانی بگرن کاتێک جووله‌ سه‌یره‌کان ئەنجام ده‌دات و ئەسته‌مه‌ بۆ کەسیکی ئاسایی کاری ئەوها ئەنجام بدات.

جوانترین سمیل !

دوای ئەوەی پیشبەر کێبەکی گەورە کرایەوه لەسەر ئاستی پیاوان، بۆ دەست نیشان کردنی جوانترین سمیل، ئەمەش لە پیشبەر کێبەکی لە ولاتی نەرویز ئەنجامدرا، لە کۆتایی ئەنجامەکاندا پیاویک بەناوی (ئیلمار فایسەرای (٤٧) سال، کە خۆی و سمیلە فشهکەیی بە شدارییان کردبوو، بۆیە بە جوانترین خاوەن سمیل دەست نیشانکرا و خەلاتی پیشبەر کێبەکی بە دەست هێنا، بوو خاوەنی جوانترین سمیل لە جیهاندا..

یاری پیت ریزکردن

هەرلێبە ئەو پیتانی ناو بازنەکان ریزبەخە بۆ ئەوی شارۆچکەیی کوردستانە، لە هاوینەهەواری بێخاڵ نزیکە بۆ دەریحی .

وڵامی ژمارە پێشوو (هەرمەمان)

- رۆژنیکان ژینگە پەلێنە لێنەن، رۆژی دوو دەسلقاو، رۆژی سییەم سپیناخ، رۆژی چوارەم پیاو کە ئەلێن: ئافرتە ئەمەرو هیچ لێنەن، چیشتی تۆم نای، خۆم ئەجە ناو باخە کەوه و لەوی ئەلەو دەرم...

* * *

- خەسویەکی ئەیەوێت زاواکە تاقی بکاتەوه بزانیت خۆشی ئەوێت یان نا لەگەڵیدا ئەچیتە دەرەوه خۆی ئەخاتە ناو ناویکەوه هاوار ئەکات فریام کەون ئەویش خێرا دەری ئەهینتەوه. شەو ئەنوێت و بەیانی ئەبینت یەکی سەیارە ئۆپتسرا دانراوه لەبەردەم ماله کەیدا لەسەر وەرەقە یەکی نووسراوه ئەمە دیاری خەسووتە چونکە بۆم دەرکەوت چەند منت خۆش ئەوێت.

جاریکی کە بە یە کەوه ئەچنەوه دەرەوه خەسووی بەراستی ئەکەوتتە ناو ناوو هاوار ئەکات فریام کەوه ئەمیش وا ئەزانیت هەر تاقیکردنەویە، ناچیت و بۆ خۆی ئەمەرت . بەیانی سەیر ئەکات یەکی وەنەوشەیی ناخ مۆدیل لەبەردەم ماله کایاندا یە نووسراوه ئەمە دیاری خەزورتە ئیستا زانیم چەند منت خۆش ئەوێت!

کاور ٢١/٤ - ١٩/٤

ئەمەرو پێوستیت بەوه هەیه کە زۆر ئارام بیت و لەهەلچوون بەدوور بیت ئەگینا ئەو دەستکەوتانەیی کەهەولت بۆ داوون و بەماندوو بوونیکی زۆر بە دەستی هیناون لە دەستی دەهیت .

گا ٢٠/٥ - ٢٠/٥

هیاو ئاواتی نویت لا دروست دەیت و دەرگاگان بەرووتدا دەرکێنەوه، پێشیا زەکانت بخەرە بەردەم لێرسراوانی کاروبارت، رەنگە گویت لێ بگیریت، چارەسەر بۆ کێشەکانت بدۆزەرەوه .

دوووانە ٢١/٥ - ٢٠/٦

لەبۆاری کارەوه رووبەرۆوی حەسەدەتەوه دەیتەوه و پێوستە ناگاداری خۆت بیت، هەندئ: لەرکابەرەکانت کێشەت بۆ دروست دەکەن، ناگادارە هیچ کەس کۆتروئت نەکات، دوورکەرەوه لەچالاکێ زۆرو گران.

قزۆل ٢١/٦ - ٢٢/٧

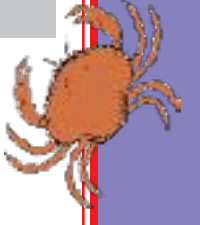
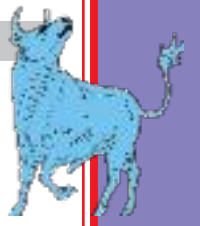
رەزامەندی لەسەر هیچ کارێک مەکە کە پێوئندی بە دوارۆژتەوه هەیت لەم ماوەیدا، ئارام بەو پرس و راوێژ بەکەسانی لەخۆت گەورەترو بەئەزموون بکە، رەنگە هەفتەیی داویت کات لەبار بیت بۆ ئەم کارانە.

شیر ٢٢/٧ - ٢٢/٨

نیش و کارەکانت وەکو ئەوهی بەرنامەت بۆ داناون بەرێوه ناچیت، بۆیە تووشی ناوئمییدی و دلەراوکی دەیت، پێوستیت بە پشوودان دەیت، هەلێدە هیمنی خۆت لە دەست نەدەیت، کەم: پشوودان سوودت پێدەگەیهیت.

گۆلەگەنم ٢٢/٨ - ٢٢/٩

ئەم ماوەیە بەرە روهوه تەنایی هەنگاو هەلەگرت بەبێ ئەوهی خۆت هەستی پێکەیت، ناگادارە ناوئمییدی بەسەرتدا زال نەیت .

وێنەی جیاوار و خاڵی هاوڕەشی

بۆ زانینی ئاستی زیرەکی میشک لەماری (٢) خۆلەکا چەند خاڵیکی هاوڕەش لە نێوان جیاوازییەکاندا

تەرازوو ۹/۲۲ - ۱۰/۲۲

زیاتر لە گەل بارودۆخ دەگونجییت، بەلام
هەندێک گیروگرفت سەرھەلەدەن کە
پێونەندی بە باری کەسیتی و کاروبارتمووە
هەیه، بۆیە هەست بەرووبەر و پوونەوویەکی
زۆر دەکەیت بەلام زوو چارەسەر دەبییت .

دوووشک ۱۰/۲۲ - ۱۱/۲۱

کەمێک پشوو بەدوای ناشتی
و ئارامیدا بگەرێ و دووریش بکەو
لەناکۆکی و مشتومر پێوستی بەکەمی:
ساردبوونەو هێمنی هەیه، لەهەندێ ھاوڕێی
دڵسۆز نزیك بەرەو.

کەوان ۱۱/۲۲ - ۱۲/۲۱

ئەو قسانە ی کە ئەم ماوەیە دوایی
گوێبستی بووت، مەرج نییە هەمووی
راست بی، بۆیە باش نییە لەخۆرا بریار
بەیت بێ ئەوەی لەراستی مەسەلەکان
دەنیا بیت .

گیسک ۱۲/۲۲ - ۱/۱۹

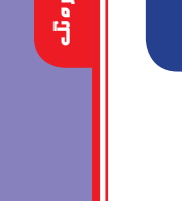
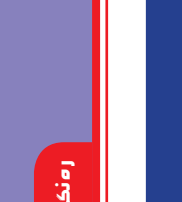
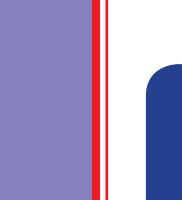
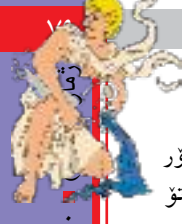
لەوانەیه ڕووداویکی گرنگ لە ژیان
ڕوو بەدات کاریگەری لەسەر ژیان
دەبیست و پێونەندی بەسەرکەوتن و
گونجاندن و ئاسایی کردنەوی بارودۆخی
ژیانتمووە هەبیست .

گۆزە ۱/۲۰ - ۲/۱۸

لەگشت بارەکانی ژیاندا پێوستە
وریا بیست بەتایبەتی ئەمڕۆ، ئەگەر
خەریکی چارەسەرکردنی کێشەیهکت زۆر
پەلە مەکە، چونکە ئەم کات و ساتە بۆ تۆ
جینگای بێ ئومێدییه.

نەهنگ ۲/۱۹ - ۳/۲۰

لە ژیانسی کۆمەلایەتیدا ئەوەندە نەرم مەبە،
چونکە کەسانیک هەن دەیانەوی ژیان تیک
بدن و، خۆشی تۆیان ناوی، بەئەنقەست
بیرۆراکانی تۆ ناشرین دەکەن، بەهەموو شتی
هەلمە فریوی .

۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

										۱
										۲
										۳
										۴
										۵
										۶
										۷
										۸
										۹
										۱۰

ستوونی:

ئاسۆیی:

- ۱- نووسەرەکی فەرەنسییه.
 - ۲- شارنکە لە سودان- سینی (ت).
 - ۳- گیانلەبەرنکە (پ) - دراوێکی بیانییه- وەکو یەکە.
 - ۴- دیرە (ت) - پەلەوورنکە.
 - ۵- رینگای شەمەندەفەرە (پ) - فرین (ت).
 - ۶- وەکو یەکە - شەیدا (ت).
 - ۷- شفتی بە عەرەبی (پ) - سەرۆکی پێشوری ئەمەریکا بوو (پ).
 - ۸- چیاپە لە کوردستان - ناوێکی کچانەیه.
 - ۹- رەسم (پ) - مارکەیهکی جیهانی یە.
 - ۱۰- عەشیرەتیکی کوردە - هەنجەت (پ).
- ۱- شاعرێکی کۆچکردوی کوردە.
 - ۲- ژمارەیه (پ) - خانە گۆزانی یێزێکی کوردە.
 - ۳- رۆمانیکی (ابراهیم ئەحمەد) + پیتیک.
 - ۴- بەرھەمیکی شیعری شاعیر (هێمن موکریانی) یە.
 - ۵- وەکو یەکە.
 - ۶- نۆتەیهکی مۆسیقایە (پ) - وەکو یەکە - سەگ.
 - ۷- یەکەم کەس بوو کە خەڵاتی نۆبلی ناشتی دا وەرگرتوو و بە دامەزرێنەری رینگراوی خاچی سوور دادەنرێت.
 - ۸- نۆتەیهکی مۆسیقایە (پ) - پیتیک + کوێر.
 - ۹- میوویەکە - های (ت).
 - ۱۰- پایتەختی ئۆرگوازی (پ).

* وەلامی ژمارە ی پشوو وشە ی (وان) بو

پێشکەشی

بۆ زانینی ئاستی زیرەکیت، هەوڵبە ئەنجامی ئەم شیوێ شیکارە بدۆزیتەرە...

□ □ □ □ □

ئەم چوارگۆشانە بە بیست پر بکەرەو کە لە کۆتایی ناوێکت بۆ دەر دەچیت بتوانە لە ماوه ی (۵) خولەکدا
ناوێکە بدۆزیتەرە، ئەمەش وەک سوود وەرگرتن لەم ئاسانکاریانە ی خوارووە:

ئاسانکاری

- پیتی خانەکانی (۵+۲+۱) کۆ بکەیتەرە بە مانای (گیاندارنکی گۆی درێژە)
- پیتی خانەکانی (۵+۴+۳) کۆ بکەیتەرە بە مانای (پێچەوانە ی راست)
- پیتی خانەکانی (۴+۳) کۆ بکەیتەرە بە مانای (نا بە زمانی عەرەبی)
- پیتی خانەکانی (۱+۲+۳) کۆ بکەیتەرە بە مانای (هۆزێکی کوردی بەناوبانگن)